

Теорія та методика навчання

УДК 378.016:811.111'243'373]:004.8

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18025954>

Попередження лексичної інтерференції у навчанні студентів англійської мови після німецької із використанням технологій штучного інтелекту

Бейгер Ірина Романівна,

аспірантка кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови, Тернопільський національний педагогічний університет імені

Володимира Гнатюка,

вул. М. Кривоноса 2, м. Тернопіль, Україна,

<https://orcid.org/0009-0009-8597-5352>

Прийнято: 05.12.2025 | Опубліковано: 22.12.2025

***Анотація.** Зростання потреби у фахівцях, здатних спілкуватися та викладати декілька іноземних мов, вимагає пошук ефективних стратегій для уникнення лексичної інтерференції, особливо під час вивчення англійської мови після вивчення німецької. У цій статті розглядається використання технологій штучного інтелекту як інноваційного, потужного інструменту для виявлення та усунення міжмовної інтерференції під час вивчення іноземної лексики, граматики та синтаксису. **Метою** статті є систематичний аналіз явища міжмовної інтерференції та можливостей її подолання у розвитку лексичної компетентності майбутніх вчителів іноземних мов, зокрема, у вивченні англійської мови після німецької, та вивчення потенціалу використання технологій штучного інтелекту у попередженні та подоланні міжмовної інтерференції. **Методи.** Для досягнення цієї мети було застосовано низку наукових методів, включаючи аналіз та синтез наукової літератури,*

порівняльний лінгвістичний аналіз англійської та німецької мовних систем, анкетування викладачів ЗВО, аналіз та узагальнення отриманих результатів.

Результати. Дослідження показало, що раніше вивчена німецька мова може суттєво впливати на правильне вживання англійської лексики, граматичних структур та синтаксичних моделей. Технології штучного інтелекту можуть бути особливо ефективними в автоматичному виявленні таких помилок, створенні персоналізованих практичних вправ, представленні контекстуалізованих прикладів та моніторингу прогресу навчання. Викладачі ЗВО в онлайн-опитуванні зазначили, що інтеграція штучного інтелекту може бути досить ефективною у попередженні та подоланні міжмовної інтерференції, зменшити кількість помилок та покращити точність й плавність володіння англійською мовою студентами. **Висновки.** Результати нашого дослідження підтверджують, що поєднання традиційних методів навчання з технологіями штучного інтелекту є перспективним підходом до мінімізації лексичної інтерференції. Штучний інтелект може підтримувати й оптимізувати процес розвитку лексичної компетентності шляхом виявлення та виправлення окремих помилок, забезпечення персоналізованих методів навчання та створення адаптованих завдань. Використання таких технологій сприяє підвищенню якості підготовки майбутніх вчителів англійської мови та їх підготовці до ефективного використання мови в академічному та професійному контекстах.

Ключові слова: лексична компетентність, міжмовна інтерференція, викладання іноземних мов, технології штучного інтелекту, англійська як друга мова, заклад вищої освіти.

Preventing lexical interference in teaching English to students who previously studied German using artificial intelligence technologies

Iryna Beiher,

PhD student at the Department of English Philology and English Language Teaching Methodology, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, 2

Maxyma Kryvonosa St., Ternopil, Ukraine,

<https://orcid.org/0009-0009-8597-5352>

Abstract. *The growing demand for specialists capable of communicating and teaching several foreign languages requires the search for effective strategies to avoid lexical interference, especially when learning English after learning German. This article discusses the use of artificial intelligence technologies as an innovative and powerful tool for identifying and eliminating interlingual interference in vocabulary, grammar and syntax. The aim of the article is to systematically analyse the phenomenon of interlingual interference and ways to overcome it in the development of lexical competence of future foreign language teachers, particularly in the study of English after German, and to explore the potential of using artificial intelligence technologies in preventing and overcoming interlingual interference. Methods.* To achieve this goal, a number of scientific methods were used, including analysis and synthesis of scientific literature, comparative linguistic analysis of the English and German language systems, questioning of higher education institution teachers, analysis and generalisation of the results obtained. **Results.** *The study showed that prior knowledge of German can significantly influence the correct use of English vocabulary, grammatical structures, and syntactic patterns. Artificial intelligence technologies can be particularly effective in automatically detecting such errors, creating personalised practical exercises, presenting contextualised examples and monitoring learning progress. In an online survey, higher education teachers noted*

*that the integration of artificial intelligence can be quite effective in preventing and overcoming interlingual interference, reducing the number of errors, and improving the accuracy and fluency of students' English language skills. **Conclusions.** The results of our study confirm that combining traditional teaching methods with artificial intelligence technologies is a promising approach to minimising lexical interference. Artificial intelligence can support the optimisation of the lexical competence development process by identifying and correcting individual errors, providing personalised teaching methods, and creating adapted tasks. The use of such technologies contributes to improving the quality of training for future English teachers and preparing them for the professional and effective use of language in academic and professional contexts*

***Keywords:** lexical competence, interlingual interference, foreign language teaching, artificial intelligence technologies, English as a second language, higher education institution.*

Постановка проблеми. Розвиток багатомовної освіти та зростання кількості студентів, які вивчають кілька іноземних мов, посилили потребу в розумінні лінгвістичних та педагогічних викликів, що зумовлюються цим. Одним із найважливіших питань є лексична інтерференція, яка виникає, коли студенти ненавмисно переносять лексичні значення, асоціації та структурні моделі з першої іноземної мови на другу, в нашому дослідженні з німецької на англійську. Зважаючи на типологічну спорідненість цих двох мов, їх подібність часто стає джерелом помилок, що призводить до хибного добору лексичних одиниць, буквального перекладу, семантичних спотворень та неточних словосполучень.

Сьогодні це питання набуває особливого значення у вищій освіті України, де лексична точність висловлювання є важливою для академічного спілкування, професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов та успішного

формування усіх мовних компетентностей. Лексичні помилки, що виникають внаслідок мовної інтерференції, часто спостерігаються та, як правило, залишаються незмінними з часом. Ця закономірність свідчить про те, що існуючі педагогічні підходи не повною мірою враховують основні механізми, за допомогою яких розвивається та підсилюється інтерференція.

Проблему інтерференції ускладнює відсутність чітко визначеної методологічної бази для роботи зі студентами, які вивчають англійську мову як третю мову після німецької з урахуванням можливих проявів міжмовної інтерференції. Хоча інтерференція як лінгвістичне явище досліджувалася, специфічні закономірності та педагогічні наслідки лексичної інтерференції з німецької на англійську мови залишаються недостатньо описаними в сучасній методологічній літературі. Водночас, швидкий розвиток та інтеграція технологій штучного інтелекту в освіту створюють нові можливості для діагностики та усунення лексичної інтерференції студентів. Вирішення цієї проблеми особливо важливе, оскільки постійні лексичні інтерференції перешкоджають розвитку комунікативної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов, які повинні вільно володіти англійською мовою та бути спроможними у подальшому якісно навчати цієї іноземної мови здобувачів освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здійснивши аналіз наукової літератури, ми виявили, що явище міжмовної лексичної інтерференції є значною проблемою у процесі викладання англійської мови студентам, які раніше вивчали німецьку. Такі науковці, як Жовтюк Н., Миськів В., Ясногурська Л., Мороз Н., Гамерська І., Стрижак О. та Єфименко Т., Крюкова Ю. вивчали та описували питання навчання другої іноземної мови та інтерференції.

Жовтюк Н. у своїх наукових працях зосереджується на формуванні лексичної компетентності у майбутніх вчителів англійської мови, особливо тих, у кого першою іноземною мовою є німецька. Авторка наголошує на важливості структурованих лексичних вправ, навчання у контексті та міжкультурно-

когнітивних підходів в освітньому процесі. Науковиця стверджує, що подолання міжмовної інтерференції з боку раніше вивченої німецької мови є важливим для розвитку професійних комунікативних навичок [1].

З іншої сторони, Миськів В. досліджує синтаксичну інтерференцію, показуючи, як українська та німецька мови впливають на побудову англійських речень через такі процеси, як плюс-сегментація, мінус-сегментація та заміщення, які впливають на порядок слів, граматику та синтаксичну зв'язність [2].

Ясногурська Л. та Мороз Н. зосереджуються на багатомовності в освіті, демонструючи, що порівняльний аналіз англійської, німецької та української мов може зменшити інтерференцію, оптимізувати вивчення мови та допомогти розвинути лінгвістичну інтуїцію та мотивацію студентів [3].

Своєю чергою, Гамерська І. комплексно описує інтерференцію, аналізуючи її визначення, походження, причини, типи та класифікацію за лінгвістичними, психологічними, соціолінгвістичними та методологічними факторами. У своєму дослідженні авторка розрізняє внутрішньомовну та міжмовну інтерференцію, пряме та непряме перенесення, а також синхронні та динамічні форми та підкреслює необхідність міждисциплінарних підходів до виявлення, запобігання та управління інтерференцією у вивченні мови [4].

Крюкова Ю. вивчала міжмовну інтерференцію та психологічні бар'єри у вивченні мов у вищій освіті. Дослідження авторки показують, що інтерференція виникає при взаємодії кількох мов та впливає на всі рівні мовної структури. Психологічні фактори, такі як стрес та емоційна напруга, суттєво впливають на результати навчання. Науковиця наголошує, що простого повторення недостатньо для усунення інтерференції, і необхідним вважає синхронний розвиток пам'яті, уваги, мотивації та всіх мовних навичок [5].

Окрім того, Стрижак О. розглядає інтерференцію в контексті глобалізації та зростаючої двомовності, зазначаючи, що хоча вона може призвести до

помилки, вона також сприяє збагаченню словникового запасу та створенню нових лінгвістичних структур [6].

Разом ці дослідження забезпечують розуміння впливу інтерференції на засвоєння мови та пропонують стратегії розвитку лексичної та граматичної компетентностей у багатомовних учнів.

Питання інтегрування штучного інтелекту (далі ШІ) в освіту досліджувалось такими науковцями, як Форсьє Л.Б., Лакін Р., Холмс В., Гріффітс М., Парк – Вулф Б., Візнюк І., Буглай Н., Куцак Л., Поліщук А., Романишин І., Чухно Т., Фийса Н., Шмідт Т.

Як стверджують у своїх наукових дослідженнях Форсьє Л. Б., Лакін Р., Холмс В., Гріффітс М., інтелектуальні системи можуть моделювати індивідуальний, персоналізований процес навчання студента. Більше того, науковці стверджують, що ШІ може допомогти підвищити навчальну активність та забезпечити студентам цілеспрямований та своєчасний зворотний зв'язок [7, с. 18 - 21].

Також важливими є результати досліджень Романишина І., Чухно Т., Фийси Н., згідно з якими індивідуальні навчальні програми, створені із використанням ШІ, є орієнтованими насамперед на індивідуальні цілі й рівень знань, можливості та потреби кожного студента і вичновок про те, що ШІ може допомогти викладачам створити максимально сприятливі умови навчання для усіх здобувачів освіти [8, с. 5 - 6].

Шмідт Т., вивчаючи питання ШІ в процесі навчання іноземних мов, у своїх працях класифікує освітні програми на основі ШІ на три типи: інструменти, орієнтовані на студентів для покращення навичок та практики, інструменти, орієнтовані на вчителів для зменшення навантаження на оцінювання та управління, та системно-орієнтовані алгоритми для адміністраторів для обробки даних студентів. Разом ці програми можуть значно оптимізувати освітній процес [9, с. 167 - 168].

Проте деякі науковці, зокрема, Візнюк А., Буглай Н., Куцак Л., Поліщук А. наголошують, що, хоча ІІІ надає значні переваги, він не зможе замінити викладачів ніяким чином. Дослідники стверджують, що викладач залишається важливою ланкою для інтерпретації лінгвістичних нюансів, усунення перешкод від раніше вивчених мов та розвитку комунікативної компетентності, критичного мислення та культурної свідомості, а ІІІ може слугувати потужним інструментом для підтримки та оптимізації освітнього процесу [10, с. 21].

Таким чином, здійснивши аналіз наукових досліджень ми можемо спостерігати дві ключові тенденції в сучасній іншомовній підготовці майбутніх учителів іноземних мов, а саме: зростаючу потребу в цілеспрямованих стратегіях подолання міжмовної інтерференції та розвитку лексичної компетентності студентів, а також необхідність інтеграції інструментів ІІІ для фасилітації, але не заміни, роботи викладача.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість досліджень міжмовної інтерференції та зростаючий науковий інтерес до застосування технологій ІІІ в освіті, механізми ефективного запобігання та подолання лексичної інтерференції в процесі вивчення англійської мови після німецької серед майбутніх вчителів іноземних мов залишаються недостатньо вивченими. Сучасні дослідження не повною мірою висвітлюють те, як лексичні та семантичні структури німецької мови систематично формують продукування англійської мови студентами. Окрім того, не менш важливим є той факт, що потенціал технологій ІІІ в цій галузі залишається значною мірою невивченим. Бракує досліджень, які б демонстрували, як інструменти на основі ІІІ можуть виявляти лексичний перенос, спричинений німецькою мовою, відстежувати траєкторії помилок, специфічні для студентів або автоматизувати створення порівняльних завдань, адаптованих до індивідуальних випадків інтерференції. Відсутність науково обґрунтованих моделей для інтеграції ІІІ в підготовку майбутніх вчителів

іноземних мов створює методологічну прогалину, яка вимагає подальшого систематичного дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є всебічне теоретичне обґрунтування лексичної інтерференції у майбутніх вчителів іноземних мов та аналіз можливостей її попередження й подолання з використанням технологій ШІ. Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання:

1. Визначити, класифікувати та теоретично обґрунтувати ключові типи та механізми лексичної інтерференції при вивченні англійської мови після німецької.
2. Переглянути та критично оцінити існуючі педагогічні стратегії для запобігання й пом'якшення лексичної інтерференції.
3. Запропонувати інструменти на основі ШІ для діагностики, моніторингу та зменшенні лексичної інтерференції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні ми спостерігаємо стрімкий розвиток інформаційних технологій, зокрема штучного інтелекту, поряд з посиленням процесів глобалізації. Як наслідок, здатність до міжкультурної комунікації та впевненого володіння кількома іноземними мовами стала невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх фахівців.

Процес вивчення іноземних мов є багатокомпонентним, тому що включає в себе розвиток різних мовленнєвих компетентностей студентів. Можна стверджувати, що лексична компетентність відіграє значну роль у цьому процесі, адже її метою є формування та розвиток вмінь швидко та ефективно реагувати на запити носіїв мови, яка вивчається, під час спілкування як у письмовій, так і в усній формі.

Проте, враховуючи трилінгвізм, який є поширеним сьогодні, зростає і складність процесу вивчення іноземної мови, особливо для студентів, які

вивчають англійську після німецької, де лінгвістичні системи так чи інакше взаємодіють та створюють різні форми інтерференції. Водночас, цифрова трансформація вищої освіти та зростаюча інтеграція ШІ надають нові можливості для оптимізації навчання, підтримки індивідуалізованої практики та підвищення методологічної ефективності. Тому дослідження міжмовної інтерференції, ефективних методів розвитку лексичної компетентності та ефективного та доцільного використання технологій ШІ має важливе значення для покращення професійної підготовки майбутніх вчителів іноземних мов.

Продовжуючи дослідження даної теми, варто звернути увагу на те, що лексична компетентність – це насамперед стійкі асоціативні зв'язки між звуковою та графічною формою іншомовних лексичних одиниць з їх концептуальним змістом [11, с. 117]. З цього трактування випливає, що неможливо досягти максимально ефективного результату навчання другої іноземної мови, не подолавши міжмовну інтерференцію, спричинену першою іноземною мовою, тому що це послаблює ці асоціативні зв'язки, що ускладнює засвоєння лексичного матеріалу.

Дослідження показують, що, повністю засвоївши основні лексичні знання, зокрема центральну одиницю «слово», здобувачі освіти зможуть не лише визначати слово як засіб найменування реальних чи уявних понять, а й встановлюватимуть логічні зв'язки між такими поняттями, як «значення», «поняття», «лексичне значення слова», «граматичне значення слова», «лексема», а також набудуть здатність використовувати слова з прямим і переносним значенням у різних мовних ситуаціях [12, с. 112]. Це показує, що для того, щоб вільно володіти другою іноземною мовою, студент повинен не лише розуміти значення слова, а й тонкощі його вживання, але під впливом інтерференції можуть виникати труднощі у розрізненні конотаційного значення лексичних одиниць.

Вміння вільно комунікувати другою іноземною мовою набувається шляхом розвитку ключових умінь та навичок в різних видах мовленнєвої діяльності студентів, таких як рецепція та продукція у монологічному та діалогічному мовленні [13, с. 98]. Отож, викладач повинен правильно підбирати методи та засоби для того, щоб попередити та подолати прояви міжмовної інтерференції в усіх видах мовленнєвої діяльності для забезпечення точності та коректності висловлювань іноземною мовою.

Волошок І. пропонує комплексне дослідження інтерференції як багатовимірного лінгвістичного та психолінгвістичного явища, визначаючи її як несвідоме перенесення структурних правил з однієї мови в іншу та демонструючи, що вона проявляється на фонетичному, лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях. Науковиця окреслює одну з найдетальніших типологій інтерференції на сьогоднішній день, розрізняючи пряму, зворотну та двосторонню інтерференцію; явні та приховані форми; міжмовні та внутрішньомовні відхилення; продуктивні та рецептивні механізми. Ця класифікація є надзвичайно актуальною для поточного дослідження, оскільки вона показує, які конкретні механізми (наприклад, прямий лексичний перенос, синтаксичне калькування, внутрішньомовне узагальнення) найімовірніше впливають на українських студентів, які вивчають англійську мову після німецької. Волошок також наголошує, що саме освітнє середовище провокує виникнення інтерференції, що робить прогнозування помилок, їх запобігання та свідому диференціацію лінгвістичних систем важливими методологічними завданнями. Важливо, що інтерференцію розрізняють на рівні мовної системи, а саме стійкі відхилення, спричинені структурним переносом та рівні мовлення: контекстно-залежні помилки, що є особливо цінним при діагностиці закономірностей лексичної інтерференції студентів [14].

Однак, традиційні методи, такі як контрастний аналіз, систематичне прогнозування помилок та скоординований розвиток усіх лінгвістичних навичок

значною мірою залежать від спостереження викладача, нелегко масштабуються та не враховують індивідуалізовані випадки інтерференції студентів. Це підкреслює необхідність доповнення та вдосконалення існуючих педагогічних стратегій й підкреслює необхідність інтеграції технологій ШІ у процес запобігання інтерференції.

Сьогодні ми можемо знайти безліч цифрових платформ та застосунків на основі ШІ, які розроблені саме для навчальних цілей та можуть значно полегшити освітній процес і забезпечити кращі академічні результати. Мусимо зазначити, що ШІ є певною революцією в традиційній освіті, оскільки він може значно покращити освітній процес у ЗВО, роблячи його більш персоналізованим, спонукаючи освітян переосмислювати наявні методи та підходи до викладання ІМ.

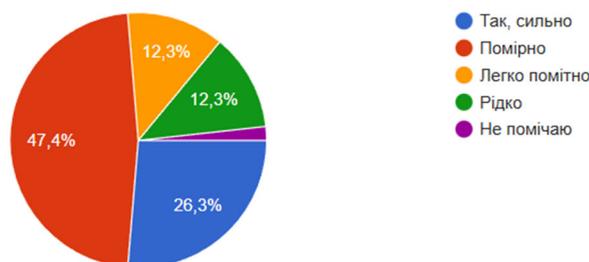
Щоб отримати точніше розуміння проблеми, ми провели опитування серед викладачів шести ЗВО, спрямоване на виявлення найпоширеніших проявів лінгвістичної інтерференції та оцінку їхніх поглядів на потенціал інструментів штучного інтелекту у її вирішенні.

В онлайн-опитуванні, яке проводилось у *Google Forms*, взяли участь 57 викладачів іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, Західноукраїнського національного університету, Тернопільського медичного університету імені Івана Горбачевського, Львівського національного університету імені Івана Франка, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. З усіх респондентів англійську мову викладають 37 (64.9%), німецьку – 17 (29.8%), обидві мови – 3 (5.3). Згідно з відповідями викладачів, до початку вивчення другої іноземної мови, студенти вивчали англійську мову 22 (38.6%), німецьку 14 (24.6%), а також 21 (36.8%) вивчали обидві мови.

Проаналізувавши отримані нами відповіді на запитання «Чи помічаєте Ви вплив однієї з цих мов на іншу у Ваших студентів?», можна підсумувати, що явище міжмовної інтерференції є не поодиноким випадком, спостерігається досить часто та потребує подальших досліджень для його запобігання.

Рисунок 1

Діаграма інтенсивності прояву міжмовної інтерференції у студентів

Джерело: сформовано автором на основі отриманих результатів онлайн-опитування серед викладачів ЗВО.

Беручи до уваги те, що об'єктом нашого дослідження є саме лексична інтерференція, ми зібрали інформацію про те, які її типи є найпоширенішими серед студентів.

Таблиця 1

Поширеність типів лексичної інтерференції серед студентів

<i>Типи лексичної інтерференції</i>	<i>Кількість респондентів</i>
«False friends» (псевдозначення)	22 (38,6%)
Помилки через однакове написання, але різне значення	22 (38,6%)
Перенесення словотворчих моделей	16 (28,1%)
Буквальний переклад	26 (45,6%)
Плутання схожих термінів	32 (56,1%)
Неправильна вимова	38 (66,7%)

Джерело: сформовано автором на основі отриманих результатів онлайн-опитування серед викладачів ЗВО.

Виходячи із отриманих відповідей респондентів, ми бачимо, що неправильна вимова, вживання схожих термінів у двох іноземних мовах у неправильному контексті, буквальний переклад є поширеними помилками у

студентів, що певною мірою гальмує процес формування лексичної компетентності та потребує пошуку засобів для мінімазації впливу першої іноземної мови на другу.

Для запобігання інтерференції, найпоширенішими методами, які використовують опитані нами викладачі, є наступні: порівняння мов – 27 (47.4%), робота зі списками «false friends» – 12 (21.1%), контекстні вправи – 39 (68.4%), перекладні вправи (двонапрямкові) – 27 (47.4%), усунення типових помилок через приклади – 35 (61.4%).

На основі даних опитування ми бачимо, що респонденти найчастіше використовують такі засоби для попередження й подолання інтерференції: онлайн-платформи для опрацювання словника (Quizlet, Wordwall тощо) застосовують 35 учасників анкетування, що становить 61.4% опитаних, інструменти штучного інтелекту для створення вправ та пояснень (ChatGPT, Gemini, Copilot, Claude) – 31 (54.4%), ШІ-засоби для аналізу письма та виявлення інтерференції (Grammarly, Writefull) – 28 (49.1%), аутентичні тексти з коментарями та поясненнями лексичних відмінностей – 27 (47.4%), лексичні картки й глосарії – 13 (22.8%), контрастивні лексичні таблиці (англійська–німецька) – 11 (19.3%), двомовні та тлумачні словники – 4 (7%), і лише 1 (1.8%) викладач обрав усне пояснення.

З огляду на це, ми можемо зробити висновок, що сьогодні під впливом технологічного прогресу змінилися засоби, які використовують викладачі ЗВО для запобігання та подолання міжмовної інтерференції. Більшість респондентів вказали, що вони найчастіше використовують генеративні ШІ моделі для створення завдань, ШІ-інструменти для аналізу письма та інші цифрові платформи.

Згідно отриманих відповідей, ми бачимо, що 36 (63.2%) опитаних викладачів ЗВО вважають, що ШІ може бути досить ефективним інструментом у попередженні та подоланні міжмовної інтерференції, 19 (33.3%) – що ШІ може

бути частково ефективним у цьому процесі, і лише 2 (3.5%) вказали, що ШІ є слабоефективним та не має суттєвого впливу на запобігання інтерференції.

Проте, для максимальної оптимізації використання ШІ у процесі навчання другої іноземної мови викладачі зазначили, що є потреба у готових порівняльних таблицях англійсько-німецької лексики, автоматично згенерованих вправах, методичних рекомендаціях, шаблонах для роботи з інтерференцією та тренінгах з використання ШІ.

Також викладачам було запропоновано, опираючись на власний педагогічний досвід, дати відповідь на запитання «Які труднощі у студентів ви вважаєте найсерйознішими у контексті інтерференції?», та отримали такі результати:

- Студенти часто плутають частини мови та схожі за звучанням лексичні одиниці в обох мовах, що призводить до неправильного вживання німецьких термінів замість англійських.
- Студенти дослівно перекладають німецькі слова або вирази, створюючи неприродні англійські фрази, наприклад, *make a photo* замість правильного *take a photo*.
- Студенти часто демонструють лексичну інтерференцію, коли невідомо калькують слова та вирази з першої іноземної мови, що призводить до неточного чи неприродного мовлення.
- Виникають помилки при перекладі фразеологізмів та ідіом, які в німецькій мові існують у певній формі, а в англійській – у зовсім іншій.
- Через схожість мов (*germanic roots*) студенти неправильно переносять німецьке значення на англійське слово, наприклад: “*eventually*” → *eventuell*.
- Помилки виникають через різницю у парах слів, наприклад англ. *fun* і нім. *Spaß* не завжди взаємозамінні у всіх контекстах.

Проведене нами опитування свідчить про те, що використання ІІІ в процесі попередження та подолання лексичної міжмовної інтерференції студентів є доцільним. Наведемо приклади педагогічних стратегій, які використовують викладачі ЗВО для подолання лексичної інтерференції:

– Варто вивчати слова в постійних словосполученнях, систематично працювати з “фальшивими друзями”, тренувати лексику у реальних контекстах, регулярно слухати носіїв мови та повторювати за ними типові формулювання, а також звіряти свої приклади з аутентичними джерелами, щоб засвоювати природні моделі.

– Залучати інструменти ІІІ для аналізу лексичних помилок та формування індивідуальних рекомендацій студентам, поєднуючи це з систематичною роботою над контрастивними парами слів і виразів, щоб забезпечити глибше усвідомлення різниці між мовами.

– Використання цифрових застосунків для створення текстів для читання зі вбудованим поясненням лексичних одиниць та їх відповідників на мовах, які вивчають студенти.

– Моделювання реальних комунікативних ситуацій: інтегрувати рольові ігри, діалоги та проекти, де студенти змушені вживати лексику в природних умовах, що зменшує схильність до буквального перекладу.

– Доцільно застосовувати ІІІ для створення персоналізованих глосаріїв, зокрема, можливість автоматичного відстеження типових інтерференційних помилок студентів, а також інше.

Отже, ІІІ вже інтегрується у вивчення мов, і, як показують результати нашого онлайн-опитування, він є ефективним інструментом для виявлення та запобігання інтерференції, покращення засвоєння словникового запасу та загального володіння англійською мовою студентами, які вивчають англійську після німецької.

Висновки. Проведене дослідження дозволило нам розглянути явище міжмовної інтерференції, її вплив на формування лексичної компетентності у майбутніх учителів іноземних мов та потенціал технологій ШІ для вирішення цієї проблеми. Дослідження визначило та класифікувало ключові типи та механізми лексичної інтерференції, що виникають, коли студенти вивчають англійську мову після німецької, показуючи, що відмінності у фонетичній, лексичній, граматичній та синтаксичній системах сприяють помилкам та відхиленням у використанні мови. Хоча традиційні педагогічні стратегії, такі як вправи, спрямовані на розширення словникового запасу та порівняльний аналіз мов, залишаються цінними, їх не завжди достатньо для запобігання інтерференції. Однак, інструменти на основі ШІ надають значну підтримку, дозволяючи автоматизоване виявлення помилок, зворотний зв'язок, персоналізовані вправи та відстеження прогресу, що дозволяє як студентам, так і викладачам ефективно виявляти та усувати повторювані помилки. Інтеграція ШІ з традиційними та сучасними методами навчання сприяє точному та професійному використанню іноземної мови, мінімізуючи міжмовну інтерференцію та підвищуючи загальну якість освіти з іноземних мов. Це дослідження підкреслює необхідність поєднання усталених педагогічних стратегій з інноваційними цифровими підходами для оптимізації формування лексичної компетентності та підготовки майбутніх викладачів англійської мови до вільного професійного спілкування.

Список використаних джерел

1. Жовтюк Н. П. Дидактико – методичні принципи формування лексичної компетентності у процесі навчання майбутніх учителів англійської мови після німецької. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені В. Винниченка*. 2013. Вип. 121. С. 255–260.
2. Миськів В. А. Фонетична інтерференція як методична проблема у

процесі вивчення англійської мови після німецької студентами факультету іноземних мов. *Наукові записки ТНПУ*, Вип. 2. Серія: Педагогіка. 2011. С. 182 - 187.

3. Ясногурська Л., Мороз Н. Навчання англійської мови як другої іноземної. *Іноватика у вихованні*. 2022. Вип. 15. С. 279-284. DOI: 10.35619/iiv.v1i15.448

4. Гамерська І. І. Явище інтерференції у сучасних лінгвістичних дослідженнях. *Львівський філологічний часопис*. 2024. № 14. С. 21–28. URL: <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/philology/article/view/2690>

5. Крюкова Ю. Міжмовна інтерференція та психологічні бар'єри у процесі вивчення іноземних мов у ЗВО: шляхи подолання. *Збірник наукових праць «Нова філологія»*. 2022. № 85. С. 150-156. DOI <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2022-85-21>

6. Стрижак О. О. Проблема лінгвістичної інтерференції в міжкультурній комунікації. *Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки*. 2020 № 1. Т. II. С. 51-58. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-9594-2020-1-2-7>

7. Luckin R., Holmes W., Forcier L. B., *Intelligence unleashed: An argument for AI in education*. London: Pearson, 2016. 58 p.

8. Романишин, І. М., Чухно, Т. В., & Фийса, Н. В. Трансформація методів навчання й викладання англійської мови у вищій школі: використання штучного інтелекту, аналіз впливу, перспективи. *Академічні візії*. 2023. № 24. С. 1-14.

9. Schmidt T., Strasser T., *Artificial Intelligence in Foreign Language Learning and Teaching: A CALL for Intelligent Practice*. *Anglistik: International Journal of English Studies*. 2022. Vol. 33, №1. P. 165-184.

10. Візнюк, І., Буглай, Н., Куцак, Л., Поліщук, А., Киливник, В. Використання штучного інтелекту в освіті. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2021. С. 14 - 22.

11. Розумна Т. С. Формування лексичної компетентності майбутніх учителів іноземних мов засобами інтерактивних методів. *Вісник Запорізького національного університету*. 2018. Т. 31, №2. С. 117 - 120.
12. Рускуліс Л. В. Лінгвістичні основи формування лексичної компетентності учнів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Т. 2, №77. С. 109 - 112.
13. Rychka T.I., Lisovska R.K. Formation of the foreign language lexical competence: theoretical dimension. *Інноваційна педагогіка: науковий журнал*. 2022. Т.2, №43. С. 97 - 99.
14. Волошок І. Інтерференція та її типи на різних мовних рівнях. *Збірник наукових праць "Педагогічні науки"*. 2012. Том 1 № 62. С. 81-85.